

## Syeniet

Collectienummer: G 104

**Etymologie:** Naar de Latijnse naam voor de vindplaats Syene (Aswan), aan de Nijl in Egypte, waar men er obeliskken van maakte.  
NB - De "syeniet van Syene" was in werkelijkheid een hoornblende graniet.



**Petrogroep:** S - Stollingsgesteenten  
S1 - Dieptegesteenten

**Identificatie:** Lichtgekleurd grofkorrelig gesteente, lijkt op graniet, maar heeft weinig kwarts, bestaat in hoofdzaak uit veldspaat, vaak roze gekleurd. Bij meer dan 10% kwarts wordt het graniet.

**Kleur:** Meestal roze of grijs, ook licht rood, groenig, blauwig, wit, soms donker grijs of zwart.

**Aanwezige mineralen:** Veldspaten (orthoklaas, microklien, albiet, oligoklaas, andesien), biotiet, hoornblende, augiet, kwarts (maximaal 10%).

**Chemische bestanddelen:** Orthoklaas 50%; plagioklaas 20%; mica's, amfibool, pyroxeen 20%; kwarts maximaal 10%. Silicaatgehalte 55-65%; alumina 17%; calcium- en natriumoxyden (11%); ijzer- en magnesiumoxyden (8%); kaliumoxyden (5%).

**Beschrijving:** Syeniet is een intermediair (noch uitgesproken felsisch, noch mafisch) dieptegesteente, tussen graniet en gabbro, het diepte-equivalent van trachiet. Bevat erg veel veldspaten, maar weinig kwarts en daarnaast mica, amfibool en/of pyroxeen. Bevat syeniet meer dan 10% kwarts, dan wordt het tot de granieten gerekend. Syeniet kan aderen van wit albiet hebben. Donkere syenieten worden wel ingedeeld in drie hoofdgroepen: augiet-, hoornblende- en biotietsyeniet. Syeniet is een weinig voorkomend gesteente.

**Technische eigenschappen:** Minder hard dan graniet, iets beter te bewerken, duurzaam.

**Benamingen:** Syenieten worden ook wel genoemd naar grotere aanwezigheid van bepaalde mineralen, zoals sodalietsyeniet, cancrinietsyeniet, aegiriensyeniet en nefeliensyeniet (groenig).



Een variëteit van syeniet is *larvikiet* (G 104a, augietsyeniet), genoemd naar de plaats Larvik in Noorwegen. In dit Oslogebied komt het voor in een complex van magmatisch gesteente, voornamelijk monzoniet. Het bevat veel plagioklaas (labradoriet), voornamelijk in schilferige vorm. Dit geeft larvikiet bij polijsten een typische blauwgrijze glans en een "glimmend" uiterlijk, hoewel dat niet door glimmers veroorzaakt wordt. Daarnaast bevat het ook kleine hoeveelheden kwarts, nefelien, olivijn, augiet of hoornblende. De handelsnaam is labrador, in de bouw zeer geliefd. Ook in Texas worden gesteenten als larvikiet gevonden.

**Vindplaatsen:** Noorwegen (Larvik), Zweden, Duitsland, Zwitserland, Portugal, Italië, Rusland, India, Zuid-Afrika, V.S., Canada.

**Toepassing/Gebruik:** Bouwsteen (de mooiere variëteiten als gevelbekleding, vloeren en grafstenen).

### B i j z o n d e r h e d e n

- o De naam syeniet is afgeleid van Syene (Aswan) in Egypte. Deze komt tweemaal voor in de Bijbel.
- Jesaja 49:12 NBV "Kijk! Zij daar komen van ver, en kijk, zij uit het noorden, en uit het westen, en zij uit het land van Syene."
- Ezechiël 29:10 NBV "Daarom keer ik me tegen jou en je waterstromen, en maak ik van Egypte een land van ruïnes, een dorre woestijn, van Migdol tot Syene, tot aan de grens met Nubië."